O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

2002 йил
24 апрель
чоршанба
Сотувда эркин нархда
№ 86 (2914)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Олий Мажлисда

Олий Мажлиснинг Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси ўзининг 2001 йил 19 январда ҳамда 2001 йил 4 декабрда ўтказган мажлисларида «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг жойларда ижро этилиши тўғрисидаги масалани кўриб чиққан ва ушбу масалалар юзасидан қарорлар қабул қилган эди.

ҚЎМИТА ҚОНИҚАРСИЗ, ДЕБ ТОПДИ

Мактабларнинг дарсликлар билан тўлиқ таъминланмаганлиги ана шундай хулосага олиб келди

Қўмита маълум муддат ўтгач ўз қарорларининг қай тарзда ижро этилаётганлиги масаласини навбатдаги йиғилиш кун тартибига киритди. Унинг кечаги йиғилишида қўмита қабул қилган қарорларнинг мутасадди идоралар томонидан таълим тизимини дасрликлар, қўлланмалар, ўқув-услубий ва бошқа адабиётлар билан таъминлашга доир қисмларининг бажарилиши тўғрисидаги масала муҳокама этилди. Ўрганишлар мутасадди идоралар бу борада бир қатор ишларни амалга оширганлигини, тегишли тадбирлар қабул қилганлигини кўрсатди.

2001-2002 ўқув йилида биргина Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги буюртмасига биноан, Давлат матбуот қўмитаси томонидан 263 номда йигирма беш миллион нусхада дарсликлар чоп этилди. Умумтаълим мактабларининг биринчи синф, меҳрибонлик уйлари ва махсус мактаб-интернат ўқувчилари дарсликлар билан бепул таъминланмоқда.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази ушбу тизимдаги барча таълим муассасалари кутубхоналари ва талабаларни тегишли дарсликлар билан таъминлаш борасида муайян ишларни амалга оширдилар. Соғлиқни сақлаш, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирликлари ушбу масала бўйича бир қатор тадбирлар ишлаб чиқдилар ва унинг ижросини таъминладилар.

Текширишлар бир қатор камчиликлар мавжудлигини ҳам кўрсатди. Таълим муассасалари ўқув дастурлари ва дарсликлар билан етарли даражада таъминланган, деб бўлмайди. Бу борада «Ўздавкитобсавдотаъминот» қониқарли фаолият кўрсатмаяпти. Масалан, «Қашқадарёкитобсавдо» акциядорлик жамияти томонидан вилоят умумтаълим мактабларининг 9-синфларида 56 минг нафар ўқувчи бўлишига қарамай, ушбу синф учун чиқарилган дарсликлардан вилоятга атиги 2-4 минг нусхадан олиб борилган, холос. Бироқ улар ҳам тўлиқ сотилмаган. Бу — масъулиятсизликдан бошқа нарса эмас!

Чоп этилаётган дарсликларнинг сифати баъзи ҳолларда тегишли талабларга тўлиқ жавоб бермайди. Вазирликлар, идоралар, муассасалар ва уларнинг жойлардаги ташкилотлари олиб бораётган ҳисоботлар мувофиқлаштирилмаган.

Йиғилиш ушбу масала юзасидан қабул қилинган қўмита қарорларини тўлиқ бажарилмаган, деган хулосага келди ва тегишли қарор қабул қилди.

И. ХУДОЁРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Бугун, 19:00 да, Фарғонада

«Умид ниҳоллари» республика мактаб ўқувчиларининг спорт мусобақалари тантанали суратда очилади

Президент Ислом Каримов ташаббуси билан ўтказилаётган мазкур тадбир ёшларни соғлом, ҳар томонлама баркамол қилиб вояга етказиш, иқтидорли спортчиларни танлаш ва тарбиялашда муҳим аҳамият касб этади. Шунингдек, кичик олимпиада мақомини олган ушбу беллашувлар ёшлар учун ўз имкониятларини намоён этадиган майдон бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз.

Спортнинг ўн бир тури бўйича беллашадиган ўқувчилар кеча иккита махсус поездда олтин водийга етиб келдилар. Уларни кутиб олиш маросими алоҳида тантанага айланиб кетди.

Суратларда кўриб турганингиздек, бугун бутун Фарғона ва фарғоналиклар, бу ерга етиб келган иштирокчи ўқувчилар ва барча меҳмонлар байрам кайфиятида яшашмоқда. Зеро, 30 апрелга қадар давом этадиган «Умид ниҳоллари» мамлакатимизда яратилган ёшларни оммавий спортга жалб этиш бўйича ўхшаши йўқ уч босқичли тизимнинг дастлабкиси ва энг аҳамиятлисидир.

Озод БЕК,
«Халқ сўзи» мухбири.
Ш. ОЛИМОВ, М. ҚОДИРОВ (ЎзА) олган суратлар.

СИЁСИЙ МАНФААТЛАРДА МУҚОБИЛЛИК БЎЛМАЙДИ

Ўтган йилнинг 11 сентябридан кейин юз берган янгича сиёсий вазият тинчликнинг ғоятда омонат ва ҳимоясиз эканлигини кўрсатди. Террор халқаро ишларда ўзини ўта дағал ва сурбетларча намоён этиб, ҳарбий хавфсизликни таъминлашнинг замонавий техник тизимлари куч-қудрати қаршисида бир ҳовуч ашаддий кимсаларнинг ожиз эканлиги тўғрисидаги тасаввурларни ўзгартириб юборди. Улар аллақандай ғоялари йўлида ўзини ҳам, юзлаб, минглаб бошқа одамларнинг ҳаётини ҳам бемалол қурбон қилиб юбориши мумкинлиги аён бўлди.

Долзарб мавзу

Трансмиллий террорчилик ҳозирги алоқа ва транспорт воситаларининг энг замонавий имкониятларидан фойдаланмоқда, у ниҳоятда йирик молиявий манбаларга эга. Энг янги қурол-аслаҳалар ва портлатувчи моддалар билан қуролланган. Бугунги террорчилик ниҳоятда мустаҳкам уюшган ва худди шу ҳолат у билан курашни мушкуллаштирмоқда. Нью-Йоркдаги Умумжаҳон савдо марказида, шунингдек, Оклахома-Ситидаги федерал биноларда юз берган террорчилик, Токио метросидаги кимёвий хуруж, Шимолий Кавказдаги хунрезликлар, Тошкент марказидаги портлашлар ва бошқа шу каби нохуш ҳодисалар террорчилар исталган мамлакатга суқилиб кириши, мабодо, дастига оммавий қирғин қуроллари тушиб қолса, у ёки бу мамлакат ва ҳатто Ер шаридаги ҳаётга тузалмас жароҳатлар етказиши мумкинлиги ҳам бугун ҳеч кимга сир эмас.

Мазкур муаммонинг барча мураккаблиги ва кўп қирралилигидан қатъий назар, бир ҳақиқат ҳаммамизга равшан: **дунёдаги биронта давлат, ҳатто у энг қудратли ва энг бой давлат бўлса-да, мустақил равишда, фақат ўз ҳарбий воситалари билан бу вабони даф эта олмайди.** Халқаро террорчилик хавфини бартараф этиш учун турли поғоналарда — миллий, минтақавий ва умумжаҳон миқёсида ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва ҳарбий имкониятларни ўзаро қатъий мувофиқлаштириш тақозо этилади. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг шу йилнинг март ойида АҚШга қилган сафари ва унинг АҚШ Президенти Жорж Буш билан олиб борган кенг кўламли музокаралари бу ҳақиқатни яна бир бор тасдиқлади.

Олий даражадаги бу мулоқот фақат шу икки давлатга оид воқеа бўлиб қолмай, балки кўпгина бошқа қўшни давлатларнинг тақдирига ҳам чуқур алоқадор. Ислом Каримов таъкидлаганидек, «Ўзбекистон ва АҚШ ўртасида ўрнатилган стратегик шериклик Марказий Осиёни тинч, осойишта, хавф-хатар туғилмайдиган минтақа сифатида кўришни хоҳловчи барча мамлакатларнинг манфаатига ҳам тўла мос келади».

Маълумки, ана шу расмий ташриф мобайнида ғоятда муҳим ҳужжат — Ўзбекистон билан АҚШ ўртасида Ўзаро шериклик ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги Декларация имзоланди. Бу ҳужжат хавфсизлик борасидаги ҳамкорликнинг ҳамда минтақадаги барқарорликнинг асосларини белгилаб берди. Савдо-иқтисодий муносабатларда эса АҚШ томонидан собиқ социалистик давлатларга нисбатан қўлланилиб келинган Жексон-Вэник тузатишидан Ўзбекистоннинг соқит қилиниши мамлакатимизнинг бозор йўналишига ўтаётган иқтисодиётининг расмий эътироф этилганлигидир. Бошқача айтганда, АҚШ маъмурияти бундан кейин республикамизга Америка капитали ва узоқ муддатли инвестициясининг кириб келишига монелик кўрсатмайди, аксинча, товар алмашув ҳажмини кўпайтириш, мамлакатларимиз ўртасида ўзаро манфаатдорликка асосланган иқтисодий муносабатларнинг йўлга қўйилишига мададкор бўлади. Республикада суд-ҳуқуқ тизимини такомиллаштириш, сўз эркинлиги ва оммавий ахборот воситалари мустақиллигини таъминлаш, банк-молия соҳасида кадрлар тайёрлаш, таълимни ривожлантириш жабҳаларида ҳамкорлик қилишга киришилди. Бунинг барчаси, шак-шубҳасиз, фақат бизнинг мамлакатимиз учунгина аҳамиятли эмас. Бу ҳамкорликдан АҚШ ҳам билвосита манфаатдор. Чунки бу қудратли давлат, биринчидан, Марказий Осиё минтақасида глобал хавфсизлик стратегиясини амалга оширишда ўзи учун энг ишончли ҳамкорга эришди. Иккинчидан эса, ўзининг узоқ муддатли инвестициялари учун мустаҳкам база яратди. Инвесторлар эса ҳамиша ўз фойдасини кўзлайди.

Россиядаги айрим оммавий ахборот воситаларида минтақамиздаги вазият таҳлилига зўр берилаётган ва бу борада, ким кимга кўпроқ муҳтож қабилида башоратлар қилинаётган бир пайтда юқоридаги хулосаларни таъкидлаш алоҳида аҳамиятлидир.

(Давоми 2-бетда).

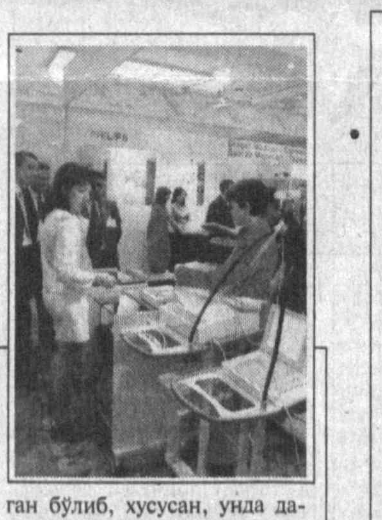

«TIHE-2002» халқаро кўргазмаси очилди

Мамлакатимизга энг янги тиббиёт технологиялари, асбоб-ускуналари ва фармацевтика воситаларини олиб келиш "Соғлиқни сақлаш" Тошкент анъанавий халқаро кўргазмасининг асосий вазифаси ҳисобланади. Пойтахтимиздаги "Интерконтинентал" меҳмонхонасида навбатдаги — еттинчи шундай халқаро кўргазма очилди. Мазкур кўргазма Буюк Британиянинг "ITE Group Plc" кўргазма компанияси ва унинг Ўзбекистондаги ҳамкори "Itesa-Osiyo" компанияси томонидан Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда "Тибмаҳсулот" акциядорлик жамияти ёрдамида ташкил этилди.

Республика соғлиқни сақлаш вазири Ф.Назиров кўргазмани очар экан, аҳоли саломатлиги ҳақида ғамхўрлик қилиш Ўзбекистон раҳбарияти олиб бораётган ижтимоий йўналтирилган сиёсатнинг устувор вазифаларидан бири эканлигини таъкидлади. Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш давлат дастури ҳам ана шу мақсадга қаратилган бўлиб, хусусан, унда даволаш муассасаларини замонавий тиббиёт техникаси билан жиҳозлаш ва дори-дармонлар таъминотини яхшилаш кўзда тутилган.

"TIHE-2002" кўргазмасида 12 мамлакатдан 30 дан зиёд компания, яъни фармацевтика маҳсулотларини ишлаб чиқарувчилар ва дистрибьюторлар, тиббиёт ускуналари ҳамда технологияларини етказиб берувчилар, соғлиқни сақлаш соҳасида хизмат кўрсатиш ташкилотчилари иштирок этмоқда.

А.ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

Мустақиллик иншоотлари

НАВОИЙ — бунёдкорлар диёри

Мустақиллик йилларида шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфаси шунчалик тез ўзгариб кетдики, янгиланиш манзараларини кўриб, кўз қувнайди, дил яйрайди. Қайси гўшада бўлманг, бетакрор бунёдкорлик иншоотлари устидан чиқасиз. Келажак авлод ўрганса арзигулик, узоқ авлодларга етгулик обидалар, иморату корхоналар фахримизга айланмоқда. Зеро, иморатлар миллатимиз қадди-қоматини акс эттиради. Биргина Навоий вилоятида кейинги йилларда рўй берган ўзгаришларни кузатсангиз, бунга иймон келтиришингиз аниқ.

Вилоят ҳокимлиги қурилиш ишлари мажмуи гуруҳининг раҳбари Фахриддин ХИРОЧЕВ билан суҳбатимиз айни шу хусусда.

— Ҳар қандай мамлакат иқтисодиёти, ишлаб чиқариши, шаҳар ва қишлоқларининг кўрки қурилишлар кўлами билан ҳам ўлчанади, — деди у. — Бир мисол: 2001 йил давомида вилоятимиз миқёсида қурилиш соҳасида 259,1 миллион сўмлик (1991 йил баҳосида) капитал маблағ ўзлаштирилди. Бу олдинги йилдаги кўрсаткичга нисбатан 2 баравар кўпдир. Бундан ташқари, 54,2 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди. Қурилиш-монтаж ишлари 51,2 фоиз ўсди. Шартнома нархида 154,4 миллион сўмлик пудрат ишлари уддаланди. Бу рақамлар замирида, билсангиз, нафақат давлат хазинасидан ажратилган маблағлар, балки халқнинг яратувчилик шижоати мужассам.

(Давоми 2-бетда).

БАҲОРНИНГ БИР КУНИ ЙИЛГА ТАТИЙДИ

Гулистонда туман ҳокимлари, қишлоқ хўжалигига дахлдор вилоят, туман корхона ва ташкилотлари раҳбарларининг республика агросаноат комплекси тасарруфидаги ташкилотлари раҳбарлари, олимлар иштирокидаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда қишлоқ хўжалигига оид долзарб масалалар муҳокама қилиниб, шу куннинг асосий вазифалари аниқлаб олинди.

Йиғилишни Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси И.Жўрабеков бошқарди.

Вилоятда чигит экиш, ғўзага дастлабки ишлов бериш, бошоқли дон экинлари парваришининг бориши ҳақида республика ишчи гуруҳининг аъзолари, олимлар ахборот бердилар.

Улар бу йил пахтачиликда вилоятда бирмунча яхши ишлар қилинаётганини қайд этдилар. Эрта экилган майдонларда чигит қийғос униб чиққан, бир қатор хўжаликларда ғўзага дастлабки ишлов бериш ниҳоясига етказилиб, яганалаш бошлаб юборилган. Мавжуд техникалар юқори унум билан ишлатилмоқда. Қаерда чигит пуштага экилган бўлса, ўша ерда сув қочириш муаммоси бартараф этилганлиги айтиб ўтилди. Шунингдек, улар чигит экиш, ғўза ва бошоқли дон экинлари парваришида йўл қўйилган хато ва камчиликлар тўғрисида ҳам ўзларининг фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Йиғилиш қатнашчилари мутахассислар билан биргаликда тўла гектарлар яратиш, культиваторларнинг сифатли ишлашини таъминлаш, 1 майга қадар ҳосил майдонларининг 90 фоизида кўчат ундириш, нами юқори бўлган майдонларнинг сувини қочириш, ғўза зараркунандаларига қарши курашнинг барча чораларини кўриш билан боғлиқ масалалар юзасидан аниқ вазифалар белгилаб олдилар.

Вилоятда кейинги йилларда ғаллачиликда сезиларли ижобий ўзгаришлар кўзга ташланмоқда. Бу йил ҳам улар тармоқда юқори натижаларга эришиш учун бор куч ва имкониятларини ишга солмоқдалар. Ғалланинг бугунги ҳолати ёмон эмас. Айниқса, экинни минерал ва маҳаллий ўғитлар билан озиқлантириш, «шарбат» оқизишга катта эътибор берилмоқда. Шу билан биргаликда, ғаллакорлар олдида бугун катта вазифалар турибди. Улар экинни сақлаб қолиш учун биринчи навбатда намни қочиришлари зарур. Акс ҳолда, илдиз чириш, занг касалликлари хавфи бор. Экин майдонларини қорашўра, печак, перко босаётгани сабабли, уларни олиб ташлаш чоралари кўрилмаса, ғалла ўрими даврида кўп муаммолар юзага келиши мумкин.

Йиғилишда республика ишчи гуруҳи вакилларининг ана шу маслаҳатлари ва тавсияларидан келиб чиқиб, ғаллани ҳосил пишиб етгунга қадар озиқлантириш, ҳар хил касаллик, зараркунандаларга қарши кураш бўйича аниқ тадбирлар ишлаб чиқилди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири Н. Юсупов сўзга чиқди.

Ўз мухбиримиз.

Анонс

ТУПРОҚЛАРИ ПОКИЗА МАМЛАКАТ

«Ислом Каримов ахир мени, сиз Ўзбекистон фарзандисиз. Мустақил юртимизга сиз бир фидойи фарзанд мисоли катта хизматлар қилдингиз. Хизматларингизни бундан буён ҳам аямайсиз, дедилар. Бу гаплар менинг қон-қонимга сингиб кетгандай бўлди. Мен қайтадан яшариб кетгандай, қайта туғилгандай бўлдим.

* * *

— Чунки мен... Бу ерларга келиб кўп нарса топдим.. Ўзимни топдим. «Эл нетиб топгай мениким, мен ўзимни топмасам...»

дейди япониялик археолог олим Кюдзо Като

3-бетга қаранг!

ТРАСЕКА — истиқболи порлоқ лойиҳа

24-26 апрель кунлари Тошкентда ТРАСЕКА Ҳукуматлараро комиссиясининг иккинчи конференцияси бўлиб ўтади

ТРАСЕКА лойиҳаси бўйича Асосий кўп томонлама битимнинг иштирокчи давлатлар транспорт вазирларининг ана шундай биринчи форуми 2000 йил Тбилисида бўлиб ўтган эди.

Қайд этиш керакки, ТРАСЕКА (Европа-Кавказ-Осиё транспорт йўлаги) лойиҳаси ТАСИС дастури доирасида Европа Иттифоқи томонидан ишлаб чиқилган ва у транспорт коммуникацияларини ривожлантириш, қўҳна Буюк Ипак йўлини қайта тиклаш асносида Европани Марказий Осиё минтақаси билан боғлашга даъват этилган.

Ушбу халқаро лойиҳа ўзининг 1993 йили Брюсселда бошланган тикланиш ва ривожланиш тарихига эгадир. Ўшанда, Европа Комиссияси шафеълигида ўтказилган халқаро конференцияда ТРАСЕКА дастурини яратиш ғояси таклиф этилган эди. Форум 8 мамлакат — Арманистон, Озарбойжон, Грузия, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ҳамда Ўзбекистон савдо ва транспорт вазирлари иштирокида ўтганди. Томонлар Европанинг Ғарбий-шарқий йўналиши бўйлаб Кавказ ва Каспий денгизи орқали Марказий Осиёга олиб борувчи транспорт йўлагини ривожлантириш дастурини биргаликда рўёбга чиқаришга келишиб олган эди.

ТРАСЕКА Ҳукуматлараро комиссиясининг доимий котибияти ҳузурида 4 ишчи гуруҳи тузилган бўлиб, улар Асосий кўп томонлама битимнинг иштирокчи давлатлари миллий котибларини ўз ичига олган. Бундан кўзланган мақсад дастурдаги асосий жиҳатларни — савдо, автомобиль йўли, темир йўл ва денгиз транспорти соҳаларидаги йўналишларни амалиётга татбиқ этишдир.

Шунингдек, Боку шаҳрида ТРАСЕКА Ҳукуматлараро комиссиясининг доимий котибияти ҳам фаолият кўрсатади.

ТРАСЕКА Дастури Европа Ҳамжамияти Комиссиясининг маблағи ҳисобидан молиялаштирилади.

Дастурни амалга ошириш бошланганидан бери 46 та лойиҳа ишлаб чиқилган. Улардан 33 таси техникавий кўмаклашиш, 13 таси эса инфратузилмалар яратилишини кўзда тутадиган сармоявий лойиҳалардир. Умумий маблағ 99,6 миллион АҚШ долларини ташкил этади.

Таъкидлаш жоизки, ҳозирнинг ўзидаёқ 50 мамлакатнинг юклари ТРАСЕКА транспорт йўлаги орқали манзилга етказилмоқда. Мазкур лойиҳани рўёбга чиқаришда иштирок этишдан манфаатдор бўлган давлатлар сони ҳам тобора ошиб бормоқда.

БИЗНИНГ МАЪЛУМОТНОМА:

ТРАСЕКА лойиҳаси қуйидагиларни кўзда тутади:

- мавжуд автомобиль ва темир йўлларни реконструкция қилиш ва янгиларини бунёд этиш;

- Каспий денгизи ва Қора денгиздаги айрим бандаргоҳларни реконструкция қилиш;

- зарур хизматлар кўрсатиш юзасидан йўл инфратузилмасини барпо этиш;

- халқаро юк ташишни амалга ошириш бўйича малакали кадрларни тайёрлаш;

- лойиҳа иштирокчиси бўлган давлатларнинг халқаро конвенция ва битимларга қўшилиши йўли билан ягона божхона ва тариф қоидаларини ишлаб чиққан ҳолда, шунингдек, уларни Европа меъёрлари билан уйғунлаштирган ҳолда тегишли ҳуқуқий заминни яратиш.

С. ҚУРБОНОВ. «Жаҳон» АА.

СИЁСИЙ МАНФААТЛАРДА МУҚОБИЛЛИК БЎЛМАЙДИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бизнинг жавобимиз битта: бу ҳамкорликдан ҳар икки томон ҳам манфаатдордир. Маълумки, кучлар мувозанатига асосланган сиёсатда бўшлиқ бўлмайди. Афсуски, МДҲ доирасидаги шериклик айтарли самара бермаяпти, на иқтисодиётда, на сиёсий ва ҳарбий-техник йўналишда ўзаро ҳамкорликнинг аниқ натижа берувчи бирон дастури кўзга ташланмайди. Бунинг устига, Константин Тоцкий (Россия Федерал чегара хизмати директори) сингари баъзи россиялик сиёсатдонлар эса ҳамон Марказий Осиё давлатларининг ҳозирги сиёсатига нисбатан ўша-ўша «империяпарастлик» оҳангларида хуруж қилишдан ўзини тия олмаяпти. Тўғри, 1996 йилда, ўша пайтда Россия ташқи ишлар вазири бўлиб ишлаган Е.Примаковнинг Ўзбекистон раҳбарияти билан олиб борган музокаралари Москванинг ҳушини бир оз ўзига келтирди. Ўшанда Е.Примаковга, Ўзбекистон баъзилар ҳанузгача ўйлаб келаётганидек, Россиянинг «бир чеккаси» эмас, балки чинакам маънода мустақил давлат ва у Россия сиёсатининг жиловида юришни истамайди, деб уқтирилган эди.

Ҳар қандай фаолият, энг аввало, сиёсий фаолият доимо турмушдаги қандайдир бир устувор мақсадга узвий боғлиқлиги билан ажралиб туради ва бу сиёсат ўзига мос воситалар билан амалга оширилади. АҚШ ҳозирги кунда дунёдаги энг қудратли ягона давлат ҳисобланади ва халқаро муносабатлар тизимидаги барқарорлик унинг олиб бораётган сиёсатига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Пировардида, АҚШ бугун янги ёвуз куч — терроризмга қарши курашда ўзига бош қўшаётган давлатлар билан энг яқин ҳамкорлик ўрнатишни оқилона сиёсат деб билади.

Давлат раҳбари ва бошқа арбобларнинг заковати, уларнинг жамият ва давлат ҳаётининг ички ва ташқи шарт-шароитларига имкон қадар тўла монанд равишда **миллатнинг айнан шундай шароитда муқобили бўлмаган манфаатларини илғаб, юзага чиқара олишлари** ҳар бир мамлакат сиёсатини белгиловчи мезонлардир. Агар ўзбек моделининг «миллий тархи» ҳақида гапирадиган бўлсак, бу — олиб борилаётган ташқи сиёсатнинг мутаносиблиги, вазминлиги, айни пайтда ўзига хослигини тўла сақлаб қола билганлиги билан изоҳланади. Буларнинг барчаси давлатимизнинг оқилона фаолиятини бизнинг давримизда озмунча учрамаётган ҳар хил хомхаёлларга берилишдан, ҳавойиликдан ва сиёсий маҳмадоналиклардан яққол ажратиб туради. Ҳеч бир муболағасиз айтиш мумкинки, қатъий ва чуқур ўйланган сиёсий ёндашув республикамизни собиқ совет тузуми ҳудудида вужудга келиб, барқарор ривожланиш йўлидан бораётган илғор давлат даражасига кўтарди. Таниқли америкалик сиёсатшунос Жимми Картер маъмуриятида миллий хавфсизлик масалалари бўйича президент ёрдамчиси бўлиб ишлаган Збигнев Бжезинский ўзининг «Буюк шахмат тахтаси» деб номланган кейинги китобида Ўзбекистонни Марказий Осиёда пешқадамликка энг бош даъвогар давлат деб тилга олади ва бу мамлакатда фақат сиёсий доирадагина эмас, балки бутун халқ янги давлатнинг йўлини қўллаб-қувватлаётгани ҳамда мустақиллик йўлидан қатъий ишонч билан олдинга одимлаётгани ҳақида ёзади.

Умуман олганда, 2001 йилнинг охири ва 2002 йилнинг бошланишида Афғонистонда содир бўлган воқеалар принципиал аҳамиятта эгадир. Ер юзида юз берган жиддий ўзгаришлар бутун-бутун минтақалар ва ҳудудларни қамраб олади. Бироқ Евроосиё бу ўзгаришлар муҳитида алоҳида ўрин тутади. Британиялик таниқли сиёсатшунос Хальфорд Маккиндер бу ҳудудни «Хартленд» — «Ернинг киндиги» деб таърифлайди. Айнан шу ҳудудда XXI асрда бутун инсоният ҳаётига катта таъсир кўрсатаётган глобал ўзгаришлар юз бермоқда. Худди шу минтақада бошқа жуда кўп мамлакатларни ҳаракатга келтирган халқаро терроризмга қарши кураш авж олиб кетди.

Евроосиё бугун халқаро сиёсат майдонида ўз салмоғи ва келажак қиёфасини белгиловчи тамойилларга эга бир ҳудуд сифатида алоҳида ўрин тутади. Ва бундай қарашлар тўла асослидир. Ер юзидаги аҳолининг деярли 75 фоизи Евроосиёда яшайди. Ер юзи бойликларининг энг катта қисми ҳам шу минтақададир. Жаҳондаги ички ялпи маҳсулотнинг тахминан 60 фоизи ва энергия заҳирасининг тўртдан уч қисми ҳам шу минтақа ҳиссасига тўғри келади.

Марказий Осиёнинг халқаро ҳаётта кучли даражада кўрсатадиган таъсири, бошқа барча омиллардан ташқари, яна бир омил — бу ҳудуднинг энергия ресурсларига беҳад бойлиги билан изоҳланади. Бу омил Форс кўлтиғидаги углеводород заҳиралари манбаи тобора камбағаллашиб боргани сайин янада ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Устувор вазифалардан яна бири Марказий Осиё ва Кавказорти мамлакатларининг ривожланган Ғарбий Европа давлатлари билан ҳамкорлигини кучайтирувчи Евроосиё йўлагини яратиш ва уни янада фаоллаштириш билан боғлиқдир. Бу йўналишда минтақанинг иқтисодий ва сиёсий ривожланишига кўмаклашувчи «иқтисодий йўлак» вужудга келаётганлиги ҳам диққатта сазовордир. Худди шу йўналишда Марказий Осиё ва Кавказортини Ғарб билан боғловчи янги «Ипак йўли»ни вужудга келтириш ҳам муҳим ўрин тутади. Бошқача айтганда, АҚШда турли даражада Марказий Осиё минтақасининг глобал аҳамиятини қайта идрок этиш жараёни юз бермоқда. Бу таҳлилларда фақат Американинг миллий манфаатигина инобатга олиниб қолинмасдан, шу билан бирга, Евроосиёдаги бу ўзгаришларнинг мустаҳкам ҳуқуқий асосларда юз беришига кўмаклашиш ҳам муҳим ўрин тутади. Вашингтонда бўлган Ўзбекистон ва АҚШ давлат раҳбарларининг учрашувида масаланинг ана шу томонлари ҳам муҳокама этилди.

Бундай умидлар ўзини яна шу маънода оқлайдики, баъзибир ҳисоб-китобларга кўра, яқин 20-30 йил ичида жаҳонда энергияга эҳтиёж янада ортиб боради. АҚШ Энергетика вазирлигининг хулосаларига кўра, 1993 ва 2015 йиллар ўртасида жаҳон миқёсида энергияга эҳтиёж 50 фоиздан кўпроққа ортади. Айниқса, Узоқ Шарқда бундай эҳтиёж ниҳоятда ривожланади. З.Бжезинский «Буюк шахмат тахтаси» номли китобида қайд этганидек, «Осиёнинг иқтисодий тараққиётида юз берган туб бурилиш бу ҳудудда янги энергетика манбаларини қидириш ва ишга тушириш вазифасини кўндаланг қўяди. Марказий Осиё ва Каспий денгизи ҳавзасида эса Қувайт, Мексика кўрфази ва Шимолий денгиз ҳудудларидаги ер ости бойликларидан кўпроқ табиий газ ва нефть сақланмоқда». Ва унинг хулосаларидан яна бири шундай: «Геосиёсий плюрализм — нефть қувурлари ва транспорт йўллари минтақани Ўрта Ер денгизи, Араб денгизи ва қуруқлик орқали бевосита жаҳон иқтисодий фаолиятининг йирик марказлари билан боғлагандагина барқарор реаллик касб этади».

Эҳтимол, энди шундай бўлар, лекин Бжезинский бундай қувурлар ва транспорт йўллари минтақада вазият барқарорлашса ҳамда бу ҳудудга кирувчи давлатлар ўртасида яхши қўшничилик муносабатлари қарор топган шароитдагина ўтказилиши мумкинлиги тўғрисида тасодифан ёки атайлаб сукут сақлайди. Бу жиҳатдан Президент Ислом Каримов томонидан илгари сурилган «Минтақалар орқали глобаллашув» ғояси ўзида масаланинг моҳиятини чуқур ифода этган. Чиндан ҳам, минтақалар муносабатини тартибга солмасдан туриб, глобал тузилмаларга кириб бориш мушкулдир. Афғонистонда толибларнинг террорчилик тузилмаларига барҳам берилиши, шунингдек, бу мамлакатда сақланиб қолган зиддиятли ҳолатларни сиёсий йўл билан ҳал этиш мана шундай глобалликка йўл очади.

Геосиёсий барқарорлик, кучларнинг мувозанати ва миллий манфаатлар — булар, маълум бўлаяптики, аллақандай назарий мавҳумотлар эмас, балки барча давлатлар амалда дуч келаётган ва уларнинг кундалик сиёсатига асос бўлаётган масалалардир. Бу масалалар минтақадаги кўпгина давлатлар билан чегарадош бўлиб яшаётган Ўзбекистон учун ҳам муҳимдир. Бу масалалар АҚШ учун ҳам катта аҳамиятга эга. Г.Киссенжер ўзининг «Дипломатия» деб аталган тадқиқотида, миллий манфаатларда — муқобиллик бўлмайди, деган машҳур сиёсий тамойилни бежизга тез-тез такрорламайди.

Улуғбек ҲАСАНОВ,
сиёсатшунос.

***

Бугуннинг гапи

Косонсой туманидаги "Уй меҳнати" акциядорлик жамиятининг 30 нафар ишчиси бу саволга "Йўқ" деб жавоб беришди. Чунки уларнинг 154,9 минг сўм қонуний иш ҳақи корхона маъмурияти томонидан ўз вақтида тўланмаган. Масалага Наманган вилояти прокуратураси ходимлари аралашгач, муаммо ижобий ҳал этилди. Ёки шу тумандаги 147-хўжаликлараро кўчма жамланма жамоасини олинг. Текширишлар натижаси эълон қилингандан кейин бу ерда ҳам айрим мансабдор шахсларнинг пайтавасига қурт тушди. Сабаб?.. Вақтида тўланмаган 56,6 минг сўм иш ҳақи, яқинда эълон қилинган ҳукумат қароридан сўнг, жавобгарликка тортиш учун етарли далил эканлиги ҳаммага маълум бўлди-қолди.

ИШ ҲАҚИНИ ЎЗ ВАҚТИДА ОЛАЯПСИЗМИ?

Ҳа, энди у ёки бу баҳона билан ойлик маошни вақтида бермаслик "ўйин"лари кетмайди. Буни нафақат прокуратура ёхуд адлия идоралари ходимлари, балки касаба уюшмаларининг тармоқ кенгашлари ҳам меҳнат ва жамоа шартномаларида кўзда тутилган бандларнинг вақтида бажарилиши нуқтаи назаридан назорат қилади. Қарорда шу жиҳатта алоҳида урғу берилган.

Кўпгина мутасаддиларга нима учун иш ҳақи вақтида берилмади, деган саволни берсангиз, банк билан бўладиган муносабатлар, нақд пул тушуми озлиги боис пул айланиш режимининг бузилганини важ қилиб кўрсатишади. Банклар масаласига тубанда яна қайтамиз. Хўш, асосан нақд пул тушумига эга бўлган бозорлар масалага яна ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари аралашади. Шу тумандаги "Дилмурод" кўп тармоқли кичик корхонаси раҳбари эса 4 нафар шахснинг 28 минг сўмлик иш ҳақини вақтида тўламай, пайсалга солган. Хуллас, бунақа мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Банклар масаласига қайтсак. Чунки биз сўз юритаётган қарорда тижорат банклари тегишли кафолат билан, шу жумладан, юқори ликвидли мол-мулк гарови асосида иш ҳақи тўлаш учун хўжалик юритувчи субъектларга кредитлар бериши таъкидланган. Бинобарин, иқтисодий ночор аҳволдаги корхона ва ташкилотлар ҳам тижорат банклари томонидан ажратиладиган ушбу кредитлар эвазига ходимларнинг иш ҳақини ўз вақтида тўлаши зарур. Чунки қилинган меҳнат ҳақини ўз вақтида олиш ҳар бир фуқаронинг конституциявий ҳуқуқидир.

Дарвоқе, қарор ҳақида. Фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, мулкчилик шаклларидан қатъи назар, корхона ҳамда ташкилотлар ходимларига иш ҳақининг ўз вақтида тўлиқ тўланиши учун хўжалик юритувчи субъектларнинг жавобгарлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси "Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" қарор қабул қилди. Унинг 4-бандида шундай дейилган: "Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси хўжалик юритувчи субъектлар раҳбарларининг иш ҳақини ўз вақтида тўлашнинг амалдаги қонун ҳужжатларига мувофиқ белгиланган тартибига риоя қилиши устидан назоратни кучайтирсин ҳамда иш ҳақи бўйича муддати ўтказиб юборилган қарзлар ҳосил бўлган ҳолларда айбдор шахсларни жиноий жазолашгача жавобгарликка тортсин".

Гапни Намангандан бошлаган эканмиз, ушбу вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари, адлия катта маслаҳатчиси Баҳодир Саидов келтирган қуйидаги маълумотларни ҳам билиб қўйиш зиён қилмайди, чамамда: 2002 йилнинг ўтган даврида ўтказилган текширишлар натижасига кўра аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш юзасидан вилоят бўйича жами 15 та тақдимнома киритилди, 17 нафар мансабдор шахс маъмурий, 7 нафари эса интизомий жавобгарликка тортилди, битта жиноий иш қўзғатилди. Шунингдек, 54 та даъво аризаси киритилиб, 6 миллион 732 минг сўм иш ҳақи ундириб берилди.

Айниқса, унда кўрсатилган яна бир ҳолат кўпчиликнинг кўнглидаги иш бўлди. Шу пайтгача айрим ташкилот, корхоналар гўё ўз қарзларидан қутулиш учун иш ҳақи ўрнига оила эҳтиёжига зарур ё нолозим маҳсулотлар берар, бу эса эътирозларга сабаб бўларди. Эндиликда: "2002 йил 1 апрелдан бошлаб, мулкчилик шаклидан қатъи назар, корхоналар ва ташкилотларнинг иш ҳақини товар билан натура шаклида тўлаши тақиқлансин, қишлоқ хўжалиги товар ишлаб чиқарувчилари томонидан етиштирилган ва қайта ишланган, ходимларнинг ёзма аризасига кўра шартномавий нархларда бериладиган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари бундан мустасно".

Хўш, Андижонда аҳвол қандай? Бу ердаги ишчи-хизматчилар маошини вақтида олаяптими? Яна Б.Саидовга юзланамиз.

— Чортоқ тумани "Деҳқон бозори" ҳиссадорлик жамиятида ўтказилган текширишда жорий йилнинг 1 март ҳолатига кўра муддати ўтган 551,3 минг сўм иш ҳақидан қарздорлик мавжудлиги аниқланиб, жамиятнинг собиқ раиси М.Давлатов ва бош ҳисобчи Р.Содиқовалар маъмурий жавобгарликка тортилди, қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш юзасидан тақдимнома киритилди.

С.Турғунова, С.Юсупова ва Ш.Жўраева каби фуқаролар Тўрақўрғон туманидаги "Роҳат" кўп тармоқли кичик корхонасида меҳнат қилишади. Улар 35 минг сўм миқдоридаги иш ҳақини белгиланган муддатда олишолмагач,

Озод РАЖАБОВ,
«Халқ сўзи» шарҳловчиси.

***

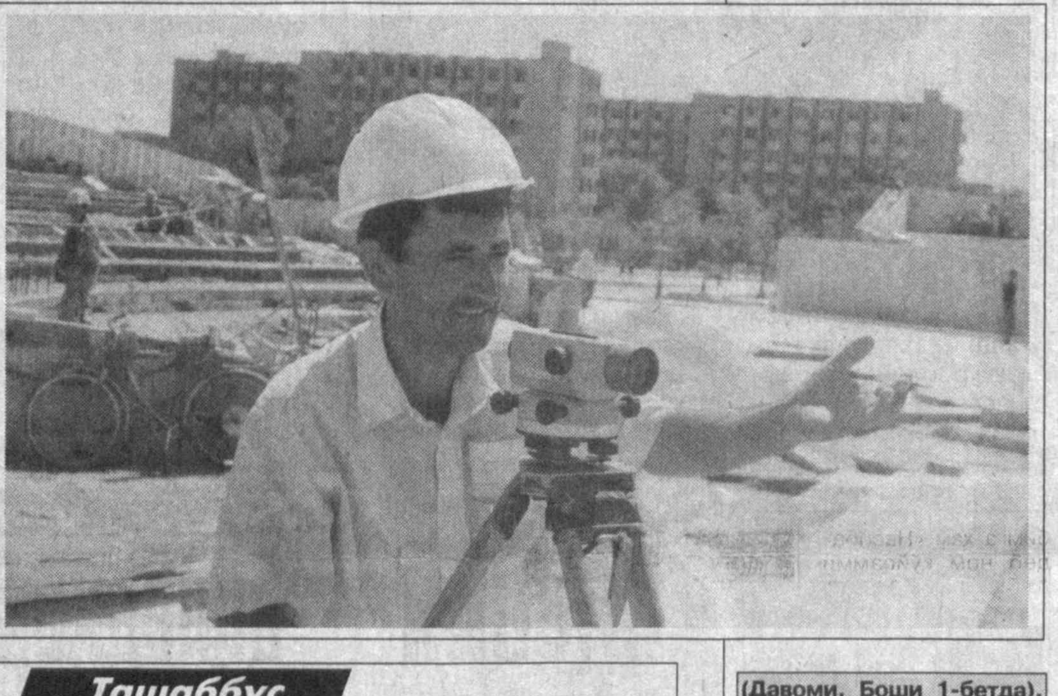

Ташаббус

Ҳеч ким ишсиз қолмайди

Ўзбекистон Республикасининг «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Қонуни ҳамда мамлакатимиз Президентининг бу борадаги қатор фармонларини амалга ошириш бўйича Қораўзак туманида ижобий ишлар олиб борилмоқда. Жумладан, аҳолини иш билан таъминлаш ва жиноятчиликнинг олдини олишга доир қонунчилик ҳужжатларининг ижросини таъминлаш мақсадида яқинда туман прокуратураси ташаббуси билан ишсизлик ярмаркаси ўтказилди. Ярмаркага тумандаги ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш корхоналари, банклар ва бошқа ташкилотлар жалб қилинди. Тавсия қилинган 133 та иш ўрни туфайли 86 нафар фуқаро меҳнат жойларига эга бўлди.

Туман прокуратураси аҳолининг ҳуқуқий маданиятини ошириш, ёшлар ўртасида жиноятчиликни тугатиш ва жиноятчиликка шароит яратадиган сабабларни бартараф этиш каби қатор масалалар бўйича ҳам қўшимча чора-тадбирлар ишлаб чиққан ва улар босқичма-босқич амалга оширилмоқда.

Одил УБАТОВ.

***

Қишлоқда олтингугурт талқони

«Заурак — Милл» Ўзбекистон — Германия қўшма корхонасининг очилиши Жалолқудуқ туманида табиий газни қайта ишлаш ҳисобига ҳосил бўлган чиқинди — олтингугурт кристалидан қадоқланган олтингугурт талқони ишлаб чиқариш имконини берди. Қишлоқ хўжалиги тизимида ишловчилар маҳсулотнинг дастлабки харидорлари бўлишди. Тадбиркорлар истиқболда ушбу маҳсулотларни хорижга экспорт қилишни режалаштиришмоқда. Уларнинг энг замонавий асбоб-ускуналар сотиб олишлари учун «Асака» банк 1,5 млн АҚШ доллари миқдорида кредит ажратди. Германиянинг «Ротамилл» фирмаси эса ана шундай жиҳозларни келтириб ўрнатишни ўз зиммасига олди.

О. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

***

НАВОИЙ — бунёдкорлар диёри

(Давоми. Боши 1-бетда).

Вилоят марказида қад ростлаган Мир Алишер Навоий ҳайкали ва унинг номи билан аталувчи маданият ва истироҳат боғини олиб кўрайлик. Бу ҳайкал ва боғ навоийликларнинг энг севимли ва ардоқли масканига айланди. Айни чоғда «Ўзшаҳарсозлик» илмий-текшириш институти лойиҳаси асосида барпо этилган ана шу улкан мажмуа қурувчиларимиз маҳоратини синовдан ўтказди. Негаки, унда 20 дан ортиқ қурилиш ташкилотлари иштирок этиб, ҳайкал пойида 1600 кишига мўлжалланган саҳна яратишди. Мажмуа ҳудудида турли шаклдаги 10 та фаввора қурилди. Умуман, 105 гектарлик сайилгоҳда ўнлаб маданий-маиший иншоотлар, боғу гулзорлар, буюк бобомиз асарларида акс этган қурилишлар ўз аксини топдики, буларнинг бари такрорланмас манзаралардир.

Шу билан бирга, қурувчиларимиз аждодларимиз қолдирган маънавий ва маданий меросни асраб-авайлаб, келгуси авлодларга етказиш ишига ҳам бебаҳо ҳисса қўшдилар. Ўтган йили Работи Малик, Сардоба, Қосим Шайх каби тарихий ёдгорлик мажмуалари қайта янги қиёфа касб этгани шундан далолат беради. Бу юмушларда, айниқса, Самарқанд, Бухоро, Шаҳрисабз, Хива усталарининг фаол қатнашганликларини алоҳида таъкидлаб ўтишни истардим.

— Ишлаб чиқариш корхоналари қурилиши хусусида нималар дея оласиз?

— Бултур 16 та йирик ишлаб чиқариш объекти фойдаланишга топширилди. «Навоийазот» бирлашмасига қарашли каустик сода ишлаб чиқариш заводи шулардан бири. У Германиянинг «Лурги Анлагенбау Хемниц ГмбХ» фирмаси билан ҳамкорликда тикланди. Лойиҳа қиймати 11696,36 минг сўм. Бу ерда ҳозир каустик содадан ташқари хлор, туз кислотаси ва натрий гипохлорид ишлаб чиқарилмоқда. Шу билан бирга, Ўрта Осиёда ягона «Қизилқумфосфорит» комбинатининг 1-навбати, Учқудуқ-Мискин темир йўли, аэропортнинг янги биноси фойдаланишга топширилди.

Булардан ташқари, тадбиркорлар томонидан 2,4 минг квадрат метр саҳнга эга ошхоналар, 2,8 минг квадрат метрлик савдо майдончалари, 38 та маиший хизмат шохобчаси ҳам қурилиб, ишга туширилди.

— Кадрлар тайёрлаш миллий дастурига мувофиқ вилоятда кўплаб ўқув, касб-ҳунар даргоҳлари, саломатлик масканлари қурилиши кўзда тутилган эди. Бу борада аҳвол қандай?

—Ўтган йили Қизилтепа, Хатирчи ва Томдида барча қулайликларга эга 1850 ўринли 3 та касб-ҳунар коллежи, Зарафшон шаҳрида 450 ўринли академик лицей, Навбаҳор ва Қизилтепа туманларида 4 та умумтаълим мактаби талаба ва ўқувчилар ихтиёрига берилди. Айни пайтда 10 та касб-ҳунар коллежи қурилиши давом этмоқда. Академик лицейлар эса 5 тага кўпаяди.

Қишлоқ врачлик пунктлари қурилишига тўхталсак, якунланган йилда 15 та шундай тиббий маскан аҳолига хизмат кўрсата бошлади. Нурота туманидаги туғруқхона эса Финляндиянинг «Медико-Медикат» фирмаси кўмагида 1200 минг АҚШ доллари миқдоридаги энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди.

— Аҳолини газ ва ичимлик суви билан таъминлаш йўналишларида олиб борилаётган ишлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Бу масала ҳам эътиборимизда турибди. Жумладан, бултур 105,6 километрлик табиий газ қувурлари, 55 километрлик ичимлик суви тармоқлари қурилиб, белгиланган режалар ошиғи билан уддаланди. Шунингдек, аҳолига қулайлик яратиш мақсадида 217,5 минг квадрат метрлик уй-жой фойдаланишга топширилди. Самарқанд-Бухоро йўлининг Навоий шаҳридан ўтувчи қисми, қадим Кармананинг бош кўчаси, аэропорт билан шаҳар марказини туташтирувчи йўллар эса қайтадан таъмирланди.

— Қурилиш суръатларининг ошишида, сизнингча, нималар асосий омил бўлмоқда?

— Бунда Президент фармонлари, ҳукумат қарорларига биноан капитал қурилишда иқтисодий ислоҳотларнинг амалга оширилишини таъминлашга доир аниқ тадбирлар ишлаб чиқилгани, мукаммал назорат режалари тузилгани асосий омил бўлаётир. 2000 йилнинг иккинчи ярмида 39 та кам қувватли, норентабелли қурилиш ташкилотидан 11 таси тугатилди, 19 таси хусусий корхонага, 9 таси акциядорлик жамиятларига айлантирилди. Буларнинг ҳаммаси тез орада ўз самарасини бера бошлади.

Бугунги кунда жами 391 та қурилиш корхонаси ва ташкилоти мавжуд. Уларнинг 335 таси турли хилдаги хусусий мулк шаклида фаолият кўрсатаяпти. Айниқса, кичик ва ўрта бизнес корхоналари ишларида жонланиш бор. Улар томонидан йил давомида 8387 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Бу умумий пудрат ишларининг қарийб 30 фоизини ташкил этади. Шуни ҳисобга олиб, бултур уларни қўллаб-қувватлаш мақсадида 377,5 миллион сўмлик кредит ажратдик. Иш ҳажмларини ошириш, қурилиш материаллари билан таъминлаш, объектларни лойиҳалаштириш борасида ҳам уларга амалий ёрдам кўрсатилаётир.

— Локализация, яъни маҳаллий хомашёдан фойдаланиш дастурининг ижроси ҳам кўпчиликни қизиқтиради.

— Ҳозир «Қизилқумцемент», «Нуротамармар», «Ғозғонмармар», «Навоий қурилиш материаллари ишлаб чиқариш корхонаси» ҳиссадорлик жамиятлари, Қизилтепа ғишт заводи каби 13 та йирик корхонада ана шу дастур асосида қурилиш материаллари ишлаб чиқарилмоқда. Бу ўз навбатида таннархни камайтириш имконини бермоқда. Устига устак, бултур 2772,3 минг АҚШ доллари миқдоридаги хомашё экспорт қилинди. Янги технологияларни жорий этиш ва такомиллаштириш туфайли эса цементнинг янги турлари, паролик лотоклар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Муаммоларимиз ҳам йўқ эмас. Йил сайин қурилиш механизмлари сони камайиб бораяпти. Чунки эски техникаларни эпақага келтиришда эҳтиёт қисмлар танқислиги сезилиб турибди. Шу ўринда бир таклифим бор: лизинг асосида қишлоқ хўжалиги корхоналари ва фермер хўжаликлари янги техникалар сотиб олаётгани маълум. Бу усулни қурилиш йўналишида ҳам қўллаш фойдадан холи бўлмасди, деб ўйлайман.

— Жорий йил режалари тўғрисида ҳам гапириб берсангиз...

— Бажонидил. Айни пайтда 100 га яқин объектда қурилиш ишлари олиб борилаяпти. Бу йил уларда жами 9700 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилиши кўзда тутилган. Бошқача айтганда, марказлашган маблағлар ҳисобидан 7 та касб-ҳунар коллежи, бир нечта умумтаълим мактаби, 10 та қишлоқ врачлик пункти, 212 минг квадрат метрлик турар-жой бинолари қурилиши тугалланади. 123 километрлик табиий газ, 65 километрлик ичимлик суви қувурлари тортилади.

Шу кеча-кундузда барча объектларда олиб борилаётган ишлар суръати бу режаларнинг, албатта, уддаланишини кўрсатиб турибди.

«Халқ сўзи» мухбири
Абдуваҳоб ПИРМАТОВ
суҳбатлашди.

***

Муштарийдан мактуб олдик

«Бизнинг бозорчага ҳам келинглар...»

"Халқ сўзи" газетасининг 9 апрель сонида босилган "Бозор кимнинг маҳрига тушган?.." сарлавҳали мақолада бозорларимиздаги хунук ҳолатлар ҳаммага тушунарли қилиб ёзилибди. Айниқса, бозорларимизни эгаллаб олган, ўзини воситачи атайдиган олибсотарларнинг тарозидан уриши, тозаликка риоя қилмаслик, қўй гўшти учун олинган маълумотнома билан от гўштини сотиш, балиқчилар ҳангомалари — ҳамма-ҳаммаси тўғри. Бундай ишлар бошқа бозорларимизда ҳам кўп.

Сизларга хат ёзишдан мақсад, бизнинг бозорчаларимизга ҳам келиб шундай ҳангомаларни ёзиб кетсанглар, дегандик. Бу бозорчаларнинг бирини "корейский" деб атаймиз. Нима учундир илгаридан номи шунақа. Ҳамма "корейс бозор" дейди. Асли "Водник" бозорининг филиали. Ёмғир ёққанда бу бозога келмаган маъқул. Тешик томдан шовуллаб оққан сувдан қочиб қутулиш қийин. Ҳар ким хоҳлаган жойида истаган нарсасини сотаверади. Тартиб-интизомга масъул бўлган раҳбарнинг эса парвойи палак. Қоида бўйича қишлоқ хўжалиги маҳсулоти сотадиган кишига 1 метр жой берилиши керак. Бизнинг бозорчамизда эса бу 80 сантиметрга туширилган. Ҳеч ким мушугимни "пишт" демайди, деган хаёлда юрса керак-да.

Иккинчи бозорчамиз "Водник". Айтинг-айтинг, бу ерда ҳамма нарса бор. Тижоратчи-ю олибсотар, балиқчи-ю сомсачи, тузламачи-ю нонвойлар, гулчи-ю қандолатчилар. Бу — яхши, албатта. Бироқ ҳамма нарсанинг ўз қонун-қоидаси бор. Сизлар ёзган мақолада айтилгандек, балиқ ва гўштни қаерда, қандай ҳолатда сотиш керак ахир?! Улар тез айнийдиган бўлса?! Бу ерда ҳам белгилангандан кам жой берилади. Савдо қилиш учун тегишли рухсатномаси борийм, йўғиям бозорчада ўз уйидагидек бемалол ўтираверади. "Бозорком" уларга бекорга шароит яратиб бермайди, албатта. Хуллас, айтаверсак, гап кўп. Ўзларингиз келиб кўрсанглар.

Бозорча новвойлари ва тижоратчилари номидан
Х.Аляхунова,
Ч.Қосимова,
Н.Тошпўлатова.

ТАҲРИРИЯТДАН: ***Ушбу хат чоп этилишидан олдин ижодий ходимларимиз куюнчак газетхонлар тилга олган бозорчаларда бўлганида, кўрсатилган камчиликларнинг деярли ҳаммаси тасдиқланди. Тошкент шаҳар ҳокимининг 2001 йил 21 сентябрдаги 420-сонли қарорида эса бу миқдор 1 метр деб кўрсатилганига қарамай, қишлоқ хўжалиги маҳсулоти билан савдо қилувчиларга чиндан ҳам 80 сантиметр жой бериларкан.***

Айтишларича, кечадан бошлаб балиқчилар "ҳайдалган". Бу ердаги қассоблар совутгичу музхонадан фойдаланмаслигини барча биларкан. Чунки йўқ-да. Бироқ кичкина бозорчадаги ўнлаб тижоратчиларнинг фақат 3 нафаригина тегишли рухсатнома кўрсатолганини ҳамма ҳам билмаса керак.

Азиз газетхон! Хўш, сиз томондаги бозорларда нима гап? Ёзиб юборасиз, деган умиддамиз.

Саломлашиб-сўрашиб бўлганимиздан сўнг Като жаноблари менга танишув дастхати(визит варақчаси)ни узатади. Мен атай варақчанинг Будда тасвири туширилган ва японча алифбода ёзилган бетини ўқий бошлагандай бўламан: Кюдзо. Осака шаҳридаги Соко университети профессори. Тарихчи. Этнограф. Археолог. Таржимон. Сайёҳ. Йигирмага яқин илмий тадқиқотлар ва очерклар муаллифи. 1922 йилда туғилган...

— Туғилган куним — 18 май. Лекин бу ҳақда варақачада ёзилмаган, — дейди профессор менинг японча хатни гўё ўқиётганимдан ажабланмагандай бўлиб. Сўнг: — Мени қаердан танийсиз? — деб сўрайди.

Бундан роппа-роса ўн бир йил аввал уни Далварзинтепадаги илмий анжуманда кўрганимни айтаман. «Ўзбекча дўппию чопон устингизга ярашганини кўриб, Като домла қўнғиротнинг ўзгинаси экану, деб ўйлаганман», дейман.

Профессор завқи тошиб кулади.

ТУПРОҚЛАРИ ПОКИЗА МАМЛАКАТ

дейди Ўзбекистонни япониялик археолог олим Кюдзо Като

— Тўйга яқин қопти. Саксон ёшингизнинг тўйи, — дейман Катога.

— Саксон ёшимни, албатта, Термиз шаҳрида нишонлайман, — дейди домла (профессор ўзини қисқа қилиб «домла» деб аташларини хуш кўрар экан). Йўқ, ресторанда ё кафеда эмас, ўзим истиқомат қилиб турган шу — Хўжаев кўчаси, 102-уйда ўтказаман тўйни. Сиз, ўзбекларда элга дастурхон ёзиш деган буюк бир ҳикмат бор. Мен ҳам ҳовли дарвозасини кенг очиб қўяману, дастурхон ёзаман. Паловхонтўра тайёрлаттираман. Биродарларимни «Тановар»у, «Дилхирож»га рақсга тортаман. Бу юртларга мен пенсияга чиққанимдан сўнг, қариганимда келганман. Қариганда келиб яшариб кетгандай бўлдим. Чарчамайман... Бу

ер — сеҳрли диёр. Ҳозир Қоратепани ўрганаяпмиз.

— Куни бўйи домланинг қўлидан тешаси тушмайди. Биз билан баб-баравварига ишлайди, — дейди ўзини Яҳё Ғуломов номидаги археология институти Турон археологияси бўлими мудири Боқижон Матбобоевман, деб таништирган йигит.

— Чунки мен... Бу ерларга келиб кўп нарса топдим.. Ўзимни топдим. «Эл нетиб топгай мениким, мен ўзимни топмасам...»

Ғазал мисрасини хатосиз айтдимми, дегандай бўлиб у ҳамсуҳбатларига кўз югуртириб қўяди. Сўнг, «Ойхоним»га Навоий ҳақида катта мақола бераман, дейди.

— «Ойхоним»...

— «Ойхоним» мен Японияда нашр эта бошлаган журналнинг номи. Ўзбекистон ҳақидаги журнал. Биринчи сонини чиқардик. Шокирнинг (археолог Шокир Падаевни айтаяпти) Зартепа ҳақидаги мақоласини бизникилар қизиқиб ўқидилар. Навбатдаги сонида энди Эдвард Ртвеладзенинг «Кушон салтанатининг туғилиши» деган мақоласини тайёрладик. Галина Пугаченкованинг ҳаёти ва илмий фаолияти ҳақида очерк бор. Навоий ҳақида ўзим ёзаман. Термиз ҳақида китобимдан парчалар бераман. Термиз — тупроғи покиза шаҳар. Қатларида катта тарих битилган покиза тупроқ. Тупроғидан нур, зиё таралиб турган замин.

«Ойхоним», кўрасиз ҳали, Япониядаги энг оммабоп журнал бўлади. Япония билан Ўзбекистон оралиғидаги 7 минг чақиримча масофага кўприк бўлиб хизмат қилади. Биласизми, энг мустаҳкам кўприк бу маърифату одамгарчиликдан ялралган кўприк бўлади.

* * *

— Ўзбекистонми? Бу юрт, табиийки, менинг тушимга кирмаган. Бу юрт билан қизиқишим ва танишишимнинг тарихи бор, — дейди Като домла чойдан хўплаб.

... Иноуе Ясиши деган ёзувчи бор. «Россияни тушимда кўрдим» деган китоби машҳур. Бу китоб ёзилган олтмишинчи йилларда Ясиши Марказий Осиёни ҳам гўё тушида кўргандай бўлади. Сайёҳлик фирмаларидан Марказий Осиёни биладиган одамларни суриштира бошлайди. Шу зайлда Кюдзо Като ёзувчи билан танишади. Ёшлигида ҳам Като домланинг иши тупроқ ковлаш бўлган: Квантун армиясида сапёрлик қилган ва асир тушиб, беш йилча Сибирнинг совуқ тупроғини ялашга мажбур бўлган.

Ёш Като муздан ҳарорат, чўпдан ҳикмат, ҳар бир суҳбату ҳар бир қадамидан неъмат излади. Бир кекса кампирнинг чўчқаларини боқиб, ундан рус тилини ўрганди. Меҳнат ҳақига олган битта чўчқанинг бадалига бош кўтармай ичиб қолган бир ўқитувчининг кутубхонасини қўлга киритди. Нимаики топса ва эшитиб қолган бўлса, ёзиб борди. Ва юртига қайтгач, сибиршунос олимларнинг ҳам хаёлини паришон торттириб, «Сибир тарихи» деган китоб ёзди. Сўнг «Ипак йўли чорраҳаларида» деган иккинчи китобини нашр эттирди.

Ясиши ажаб иш қилди. Таржимоним деб Като домлани Марказий Осиёга эргаштириб келди. Като сафар чоғида китоб йиғди. «Кўҳна Панжикент», «Кўҳна Хоразм», «Минг қаҳатчиликни кўрган мамлакат» деган китобларни таржима қилиб, Японияда нашр эттирди. Этнографик музейга ишга таклиф қилдилар. Музейда Като Марказий Осиё ҳамда Сибирь бўлимини ташкил этди. Ўзи билган, кўрган, эшитган осори атиқаларни йиғди. Ўзбекча ҳовли-жой нусхасини ясади. Ёғоч арава, омоч, миллий кийим-кечаклар, тақинчоқлар мажмуини яратди. Пенсияга чиқди. Ва энди оёғимни узатиб, бемалол китоб ўқиб ётаман деганида... 1989 йили Нара шаҳрида бўлган кўргазмада Баҳодир Турғунов Далварзинтепадан топиб элтган Будда ҳайкалини кўрди-ю, Ўзбекистонда шақилдоқ арава ҳамда тақинчоқлардан ҳам бўлак кўп антиқа нарсалар борга ўхшайди, деб тинчини йўқотди. Ўз шахсий маблағи ҳисобига Далварзинга келди. Китобларини қайтадан варақлай бошлади. Қўлига теша олди. Далварзин ер ости шаҳрининг маҳобатини англаб, шу ернинг ўзида уй қурди. Ўзбек тилини ўргана бошлади. Маҳаллий қадимшуносларнинг биридан ўрганиб ва яна бирига ўргатиб, ишга киришди.

Айниқса, вақтида (Кушонлар салтанати давридаги Термиз) буддизмнинг йирик марказларидан бири бўлган Қоратепадаги тадқиқотлар омадли кечди. Икки зинали платформадан иборат, томонларининг ҳажми 22,40х14,67 метр келадиган минора (ступа)ни кашф қилганлари Будда ёдгорликлари ва тарихини ўрганишга янги бир саҳифа бўлиб қўшилди. Оппоқ қоришмадан тайёрланган кичик пластик предметларнинг топилиши, ашёлардаги нафис чизгилар жилоси кушонлар Бақтрияси замонида ҳунармандчилик ва халқ амалий санъати гуллаб-яшнаганидан нишона эди.

Қоратепанинг Рим маданияти анъаналарига кўра ясалган тош ҳайкалчалари ҳамда зодагонлар зиёратлари акс эттирилган идишларнинг топилиши ўша замонлардаёқ Термиз Буюк Ипак йўлининг йирик бекатларидан бири эканини кўрсатарди.

— Домла Като, асл муддаонгиз...

— Йўқ, йўқ. Бу ерларга мен фақат Будда тарихини ўрганиш муддаоси билан келмаганман, — дейди у яна фикримни ўқиб, — одамзот учун муддао degani мавҳум нарса. Муҳими, мана, — деб у пешонасини силайди. — Муҳими, ризқ-насиба. Бу ўзбек тилидаги энг илоҳий, улуғвор сўз. Ўзим билган тиллардан шу иборанинг маъносини тўлиқ англатадиган сўзни (домла рус, немис тилларини мукаммал билади) ахтариб кўрдим. Тополмадим. Термиз ҳақидаги китобимга ҳам «Насиба» деб ном қўйсамми дейман. Қаранг, Термизнинг 2500 йиллик тўйига қатнашмоқ, тўйга Қоратепа топилмаларидан тўёна тортиқ қилмоқ, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов билан қучоқ очиб кўришмоқ насибамда бор экан. Яна саксон ёшимда! Бу катта тўйни мен Японияга бориб давом эттираман. Осакада «Мустақил Ўзбекистон заминидан топилган осори атиқалар» деган кўргазма очаман. Кўргазманинг даврий ишлаб туришини зиммамга оламан. Ислом Каримов ахир мени, сиз Ўзбекистон фарзандисиз. Мустақил юртимизга сиз бир фидойи фарзанд мисоли катта хизматлар қилдингиз. Хизматларингизни бундан буён ҳам аямайсиз, дедилар. Бу гаплар менинг қон-қонимга сингиб кетгандай бўлди. Мен қайтадан яшариб кетгандай, қайта туғилгандай бўлдим.

Като домла бирпас тин олди. Кўзидан кўзойнагини олиб қўйди. Яна чой хўплади. Бир маромда гапира бошлади.

— Термизнинг тўйидан олган таассуротларим ёдимдан чиқмас, — деди у. — Янги қурилган Археология музейида эдим. Президент Ислом Каримов кириб келишлари билан музейдаги экспонатлар, назаримда, ўзлари ҳақида гапира бошлагандай бўлиб қолди. Ҳатто, Мачай ғорида топилган 4000 ёшли неандертал бола тилга киргандай туюлди. Менинг бу гапим муболаға эмас. Бу гапни бежизга айтаётганим ҳам йўқ. Осори атиқаларнинг, қадим обидаларнинг, тарихнинг тили бор. Тарихнинг тиллари бийрон. Лекин улар ҳамиша ҳам, ҳаммага ҳам гапиравермайдилар. Улар ўзларининг тилини биладиган, ўзларини тушунадиган одамларгагина гапира бошлайдилар.

Ана, менинг қойил қолган жойим нимада бўлди. Тарих билан сирлаша билган одам эртанги кунни кўра билади. Келажакнинг чигал йўлакларини кечаги куннинг ва бугуннинг зиёси ёритади. Қаранг, жаноби мухбир. Янги китобимдан сизга парчалар ўқиб бошладим, чоғи...

* * *

— Ёлғиз отнинг чанги чиқмас, деганлар...

Домла Като яна кулиб юборади. Ва бу гал ҳам фикримни олдиндан ўқиб олганига ишора қилади.

— Биз — кўпчиликмиз. Ўзбекистон бутун маърифатли Япониянинг диққатини ўзига қаратмоқда, — дейди у дили хушнуд тортиб. — Будда монахи Ясуда Эйин экспедициямиз фаолияти билан танишиб, Қоратепадаги тадқиқотларни қўллаб-қувватлаш жамиятини ташкил қилди. Жамият Нара шаҳридаги Будда ибодатхонасида фаолият юритмоқда. Кавасаки Кензо, Сиокава Южи деган олимларимиз бор. Кензо Тошкентдаги санъатшунослик институтини битирган. Южи бўлса, олтмиш бирга кириб шу институтда талаба. Наксима Шоко исмли аёл ўзбек тилини ўрганаяпти. Навоийни японачага таржима қилмоқчи. Ўзбекистон тарихию маданиятини ўрганиш билан шуғулланаётган неча ўнлаб тадқиқотчиларни биламан.

Қоратепадан топилган бир ҳайкал белида ўзбекона белбоғ билан ясалган экан. Белбоғ — куч-қувват ва ҳамкорлик белгиси. Белбоғ — белнинг, дилнинг қуввати. Бизнинг ҳамкорлик белбоғларимиз бўшаб кетмайди. Маҳкамлашиб бораверади.

* * *

Яна ризқ-насиба ҳақида, тупроқ ҳақида гаплаша бошлаймиз. Бу гал мен домлани «сенсей» дейман. Фикримни ифодалашга қийналаётганимни сездириб қўяман. Пешонангизга, эҳтимол, Сурхондарё заминида яшаб қолиш ёзилгандир, — дейман ниҳоят.

Бу гал профессор нима демоқчилигимни дарҳол англолмайди. Англаганидан сўнг оғирроқ кулади.

— Ҳар кимга ўзининг тупроғи тақдир қилгани афзал. Мен Японияни, Осакани, Като Садако хонимни — аёлимни .... севаман. Яхши кўраман, — дейди у бу сафар ҳар қачонгидан ҳам самимий жилмайиб.

Сўнг узоқ-узоқларга қараган бўлади. Менимча, узоқ-узоқлардаги юрти, ёру-биродарлари, турмуш ўртоғини эслаб, қўшиқ хиргойи қила бошлайди. Овозлари товланади...

Олимжон УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

5265/18

«ELSUN-FARMBUYUM» ҚЎШМА КОРХОНАСИ АЛЮМИН БУРАМА
ҚАЛПОҚЧАЛАРНИ
D28, H18; D20, H15 ЎЛЧАМДА ИШЛАБ ЧИҚАРАДИ ВА СОТАДИ.
Товар сертификатлаштирилган (SSUZ 01 SO 296049). Жаҳон стандартларига жавоб беради.
Тўлов — пул ўтказиш йўли билан.
Тел./факс: (998-71) 161-10-34, 161-11-09.
Тел.: (998-71) 188-12-71, 188-12-70, 187-28-76, 144-60-74.
5629/742

«Футболимиз келажаги — 2002»

ЭРТАНИНГ ОРЗУСИ

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси, «Ёшлар» телеканали, Футбол федерацияси, Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ўзаро ҳамкорликда маҳалла ёшлари орасида соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш борасида яхши анъанани йўлга қўйган. Бундай тажрибалар маҳаллаларда ҳар хил спорт турлари бўйича мусобақалар ташкил қилиш ва уни ривожлантиришда ўз ифодасини топмоқда.

Ўсиб келаётган ёш авлодни жисмонан соғлом ва маънавий жиҳатдан баркамол қилиб тарбиялашда спортнинг роли беқиёс. Шу боис маҳаллалардаги мавжуд спорт иншоотларидан тўла фойдаланишни йўлга қўйиш, янгиларини ташкил қилиш, барча спорт турларини ривожлантириш жоиз. Хусусан, футболнинг оммавийлигини янада ошириш мақсадида маҳалла болалари ўртасида «Футболимиз келажаги» кубоги учун республика турнири олдинги йиллари яхши самара берганди.

Бу турнир футбол мутахассислари учун болалар орасидан иқтидорлиларини аниқлаш учун ҳам катта имкон бўлди. Шунингдек, ёзги таътил давомида болаларнинг спорт мусобақалари билан банд бўлишига эришиш, уларнинг назоратсиз, машғулотсиз қолишининг олдини олиш ҳам беллашувларнинг асосий мақсадларидан биридир. Шу маънода мазкур турнирнинг навбатдаги — 2002 йилги баҳсларини ташкил этишга тайёргарлик бошланди. Бу йилги турнир республикамиз мустақиллигининг 11 йиллиги ва ўзбек футболининг 90 йиллигига бағишланади.

Яқинда мазкур турнир ташкилий қўмитаси ўзининг дастлабки йиғилишини ўтказди. Унда «Футболимиз келажаги» республика кубогининг Низоми тасдиқланди. Тайёргарлик ишларининг режалари келишиб олинди.

Ғофур ЖАБИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.
Замира АҲМЕДОВА.

Билиб қўйган яхши

Кўчки билан ҳазиллашманг

Вазирлар Маҳкамаси 2002 йил 26 мартда қабул қилган «Тошқин ва сел оқимлари, кўчки ҳодисаларининг олдини олиш ва уларнинг оқибатларини тугатишга доир кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорда тошқин ва сел оқимлари етказиши мумкин бўлган зарарнинг ва кўчки ҳодисаларининг олдини олиш, уларнинг оқибатларини тугатиш кўзда тутилган.

Ушбу масала юзасидан бажарилиши лозим бўлган вазифалар ҳақида Хавфли геологик жараёнларни кузатиш давлат хизмати бош назоратчиси Шердонақул Бозоровга мурожаат қилдик.

— Ҳаммамизга аёнки, баҳор серёмғир келди, — дейди Ш. Бозоров. — Аммо кўп ҳолларда ёмғирнинг ҳаддан ортиқ ёғиши туфайли кўчки ва ўпирилишлар пайдо бўлаётган хавфли жойлар ва сел оқиши кузатилаётган ҳудудлар борлиги бизни ташвишлантиради.

Хавфли геологик жараёнларни кузатиш давлат хизмати томонидан 1958 йилдан ҳозирги кунгача республикамизда кўчки содир бўлиши билан боғлиқ 7200 тадан ортиқ ҳолат қайд этилган. Бу йил хавфли геологик жараёнлар бевосита таъсир кўрсатиши мумкин бўлган 415 та аҳоли яшаш манзилгоҳи мавжуд бўлиб, 635 та оила баҳор фасли давомида хавфсиз жойларга кўчирилди. Автомобиль йўлларининг 51 километр масофадаги 135 та участкаси, каналларнинг 65 километр масофадаги 53 та участкаси, 159 та соғломлаштириш муассасаси ва 18 та тоғ-кон иншооти мунтазам назорат қилиб турилибди.

Об-ҳавони кузатиш бошқармасининг маълумотига кўра, апрель ойида республикамизда ёғингарчилик ўртача миқдордан кўп бўлиши кузатилмоқда. Бу ҳолатда ҳисобга олинмаган жойларда ҳам кўчки юз бериши мумкин. Шуларни инобатга олиб, Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар вазирликларининг вилоятлардаги бошқармалари билан биргаликда турли туманларда 21 та доимий постлар ташкил қилдик.

Давлат кузатиш хизмати ходимлари томонидан жорий йилда 120 та кўчки рўйхатга олинди. Мазкур кўчкилардан 80 таси оқма хусусиятга эга бўлиб, эски кўчкилар содир бўлган жойларда кузатилди. Тошкент-Ўш автомобиль йўлининг 152-километрида кўчки 7000 куб.метр, Дўконсойнинг чап қирғоғи 900 кубметр ва Қашқадарё вилоятининг Қамаши-Мойданак автомобиль йўлининг 44 километрида 350 кубметр ҳажмида кўчкилар юз берди.

— Кўчки содир бўлиш хавфи бор жойларда аҳоли нималарга эътибор бериши керак?

— Кўчкилар сезиларли даражада тез-тез фаоллашган кўкламги даврда мамлакатимизнинг тоғ ва тоғолди ҳудудда яшаётган аҳоли ўз майдонларидаги экинзор ва боғларда суғориш ишларини тартибли равишда олиб боришлари, иложи бўлса, суғориш ишларини чеклашлари лозим.

Шунингдек, хавфли ҳудудларда яшаб, ҳозирги кунда хавфсиз жойларга кўчирилган аҳолига ўзбошимчалик билан хавфли ҳудудлардаги уй-жойларига қайтиб бормасликларини маслаҳат берамиз. Афсуски, республикамизнинг Андижон, Наманган ва Қашқадарё вилоятларида бундай ҳол такрорланиб турибди.

Шуни таъкидлаш жоизки, биздаги маълумотларга кўра, апрель-май ойларида хавфли геологик жараёнлар кучайиши кузатилмоқда. Бу жараёнларнинг ўта мушкул ва мураккаблигини барчамиз яхши тушунамиз. Шу боис, юртдошларимиздан белгиланган кўрсатмаларга қатъий амал қилишларини сўраймиз.

Суҳбатдош:
Муфтилло ЮСУПОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҲИКМАТ

Одоби йўқ одам
элни бузар,
Одоби бор одам
тилни тузар.

САВОЛ БИЗДАН...

Медиация сўзини қандай таърифлаш мумкин?

Кечаги сонда берилган саволнинг жавоби:

Бандар-Сери-Бегаван шаҳри Бруней давлатининг пойтахти.

Бу ҳақда тошкентлик Қобилбек Каримбеков хабар қилди.

136-35-60

Корхоналар ва ташкилотлар диққатига!

«Давархитектқурилиш» қўмитасига қарашли республика пудрат савдолари (тендер)ни ташкил этиш бошқармасининг

ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ ФИЛИАЛИ

қуйидаги буюртмачилар:

I. **Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг 8-қурилаётган корхоналар бирлашган дирекциясининг:**
1. Қарши «Магистраль» канали бош иншооти қурилиши.
2. Қарши тумани,№12 Хушвақтов номли хўжаликда КРОЗ - 40 га ўзлаштирилган ерларни комплекс реконструкциялаш.
3. «Чимқўрғон» сув омборини техник таъмирлаш.
4. Вилоят ҳудудларида 50та тик қудуқлар қазиш.
5. Қамаши тумани, «Фарғона» жамоа ширкат хўжалигида насос станциясини электрлаштириш.

Иншоотларни тугатиш муддати 2002 йил декабрь.

II. **«Оби-Ҳаёт» масъулияти чекланган жамиятининг**
1. Деҳқонобод туманини Оқсув дарёсидан сув билан таъминлаш.

Иншоотларни тугатиш муддати 2002 йил 1 сентябрь.

Иншоотлар бўйича бош пудратчиларни танлаш юзасидан

ОЧИҚ ПУДРАТ САВДОСИ (ТЕНДЕР) ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

Қурилиш ишлари давлат инвестиция маблағлари ҳисобидан молиялаштирилади.
Тендерда, мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча қурилиш ташкилотлари иштирок этишлари мумкин.

Пудратчи ташкилотлар зарурий касбий, техник малака, молиявий имкониятлар, ишчи ресурсларига, шартнома тузиш учун фуқаролик ва юридик ҳуқуққа эга ҳамда тажрибали ва ишончли бўлиши шарт.

Тендерда иштирок этишни хоҳловчилар республика тендерни ташкил этиш бошқармасининг Қашқадарё вилояти филиалига тендер ҳужжатлари олиш ҳақида сўровнома билан қуйидаги манзил бўйича мурожаат қилишлари мумкин:

Қарши шаҳри, Хонобод шоссеси, 5-уй. Тел./факс: 4-46-37.

Оферталар юқоридаги манзил бўйича қабул қилинади.
Оферталар эълон чиққан кундан бошлаб 30 кундан сўнг тендер комиссияси томонидан соат 14.00да, Сувчилар қўрғонидаги ОДСП-8 биносида ҳамда Қизил Мачит кўчаси, «Оби-Ҳаёт» масъулияти чекланган жамият биносида очиб кўрилади.

5666/814

«ГАЗ» очиқ акциядорлик жамиятининг расмий импортери «Petrol Service» ҚК
биринчи қўлдан жуда арзон нархларда 2002 йилда ишлаб чиқарилган
(вагонларда келтирилган, йўл босиш масофаси нолга тенг) "ВОЛГА"
автомобилларини таклиф этади.

Бугунги кунда метронинг "Беруний" бекати ёнидаги "Интра-Оил" ёнилғи қуйиш шохобчаси автосалонида
ГАЗ 3110 — нархи 8,5 млн. сўм ва ГАЗ 3102 — нархи 10,9 млн. сўм
бўлган автомобилларни харид қилиш мумкин.

Буюртмага биноан, «ГАЗ» автомобилларининг ҳар қандай турларини етказиб бериш имконияти бор.
Пул ўтказиш йўли билан бензин сотилади.
Катта миқдорда олувчи харидорлар учун
бензин АИ 80 — 350 сўм, АИ 96 — 450 сўм, АИ 92 — 420 сўм, дизель ёнилғиси — 320 сўм.

Манзил: Пушкин к., 59. Тел.: 137-13-43, 127-99-62, 180-35-05.

ЮРИДИК ВА ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР ДИҚҚАТИГА!

ASAKA BANK

«АСАКА» банк

СИЗЛАР УЧУН

БЎШ ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНГИЗНИ ДЕПОЗИТ СЕРТИФИКАТЛАРГА ҚЎЙИШ ИМКОНИЯТИНИ ҚУЙИДАГИ ШАРТЛАР АСОСИДА ТАКЛИФ ЭТАДИ:

Депозит ва жамғарма сертификати муомалага нақд (бланка) шаклда чиқарилган.

"АСАКА" банки даромад ва омонат суммасини ўз вақтида тўланиши бўйича кафолат беради. Сертификатларни муддатидан олдин тўлаш имконияти ҳам кўзда тутилган.

"АСАКА" банк депозит ва жамғарма сертификатларини муомалага чиқариш ва тўлаш шартлари тўғрисидаги батафсил маълумотни сиз "АСАКА" банк бош офиси ва унинг ҳудудий филиалларида бевосита олишингиз мумкин.

Шу билан бирга, "АСАКА" банкининг бошқа вилоят филиалларидан ҳам сертификатларни сотиб олишингиз мумкин.

ЮРИДИК ШАХСЛАР УЧУН

Сертификат муомаласи муддати	Фоиз (йиллик) ставкаси
9 ойга	25%
6 ойга	24%
3 ойга	22%
1 ойга	20%

ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР УЧУН

Сертификат муомаласи муддати	Фоиз (йиллик) ставкаси
6 ойга	40%
3 ойга	36%

ТОШКЕНТ ШАҲРИ БЎЙИЧА БАНК МАНЗИЛЛАРИ ВА ТЕЛЕФОНЛАРИ.

Бош офис: Тошкент ш., Нукус к., 67-уй, телефон: 120-82-26.
Тошкент шаҳар бўлими: Тошкент ш., А.Қаҳҳор к., 73-уй, телефон: 120-83-73.
Автотранспорт филиали: Тошкент ш., Юсуф Хос Ҳожиб к., 14-уй, телефон: 120-81-97.
Тошкент вилояти филиали: Тошкент ш., И.Оқилов к., 40-уй, телефон: 120-84-08.
Юнусобод филиали: Тошкент ш., Чимкент тракти, 79-уй, телефон: 125-11-06.
Сирғали филиали: Тошкент ш., Массон к., 39-уй, телефон: 57-87-55.
Шайхонтоҳур филиали: Тошкент ш., Навоий к., 18-уй, телефон: 120-84-31.

5565

Анжуман

ТАЛАБА ИНТИЗОМИ ВА САЛОМАТЛИГИ — КЕНГАШ МАВЗУИ

Ўтган йили Республика Олий ва ўрта махсус таълим, Ички ишлар, Соғлиқни сақлаш вазирликлари ўртасида вояга етмаганлар, олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларида таҳсил олаётган талаба ёшлар ўртасида жиноятчилик, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, гиёҳвандлик ва ОИТС (СПИД)га қарши кураш борасида ўзаро ҳамкорликда иш олиб бориш тадбир-режалари белгиланган эди.

Хўш, бу режалар қай даражада амалга оширилди? Нима натижаларга эришилди? Қандай муаммолар бор? Яқинда бўлиб ўтган юқорида тилга олинган вазирликлар қўшма ҳайъатининг кенгайтирилган мажлисида ана шундай масалалар кўриб чиқилди.

Мажлисда таъкидланганидек, ёшлар ўртасида тарбиявий-профилактик иш олиб бориш, талабаларнинг ҳуқуқий маданиятини шакллантириш, уларнинг бўш вақтини тўғри ташкил этиш борасида бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Масалан, «Ички ишлар идораларининг вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш»га мўлжалланган махсус дастури ишлаб чиқилди ва бажарилмоқда. Республика Соғлиқни сақлаш ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирликлари ўртасида жорий йилнинг 1 мартида талаба ёшларни гиёҳвандлик ва унинг зарарли оқибатларидан асраш бўйича кенг тадбирларни ўз ичига олган қўшма ҳужжат имзоланди. Шу ҳужжатлар асосида олий ва ўрта махсус таълим муассасалари ҳам ўз дастурларини ишлаб чиқдилар. Барча таълим муассасаларида ОИТС (СПИД)нинг олдини олишга қаратилган 10 соатлик махсус курслар ўқитилмоқда, видеокассеталар намойиш этилмоқда. Бундай тадбирлар ўз самарасини ҳам бераяпти, албатта.

Қўшма ҳайъат мажлисида вазирликлараро талаба ёшлар ўртасида жиноятчилик, ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш, гиёҳвандлик ва ОИТС (СПИД) га қарши кураш ишларини янада пухта мувофиқлаштириш бўйича тегишли чора-тадбирлар белгиланди.

М. САФАРОВ.

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

Ўзбекистон Республикаси ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларининг ўқувчилари ўртасида республика кўрик-танлови ўтказилади.

Касб-ҳунар таълимини кенг тарғиб қилиш, ўқувчиларнинг касб-ҳунар ўрганишга бўлган қизиқишларини, билим савиясини, танлаган касблари бўйича меҳнат бозорига тайёргарлик салоҳиятини янада ошириш, иқтидорли-истеъдодли ўқувчиларга кенг имкониятлар яратиш ва уларни қўллаб-қувватлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази билан Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси, Маданият ишлари вазирлиги, Ўзбекистон Почта ва телекоммуникациялар агентлиги, «Ўзенгилсаноат» давлат уюшмаси, республика Бадиий академияси, республика махсус ижодий ишлаб-чиқариш «Усто» бирлашмаси ва республика «Ҳунарманд» уюшмалари ҳамкорлигида «Энг иқтидорли мутахассис»

КЎРИК-ТАНЛОВИНИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

Кўрик-танлов қуйидаги соҳалар бўйича ўтказилади:

- САНОАТ
- ТРАНСПОРТ
- АЛОҚА
- МАДАНИЯТ ВА САНЪАТ

Кўрик-танловда қатнашувчилар илмий-ижодий ишлари, ўзлари ясаган оригинал қурилмалар ва моделлар билан иштирок этишлари мумкин.

Кўрик-танлов уч босқичда ўтказилади:

Биринчи босқич — танлов муассасаларининг ўзида 2002 йил апрель ойида, иккинчи босқич — ҳудуд (вилоят, шаҳар) миқёсида 2002 йил май, июнь ойларида, учинчи босқич — республика миқёсида 2002 йил октябрь ойида Тошкент шаҳрида ўтказилади.

Республика миқёсида ҳар бир соҳа бўйича битта 1- ўрин, иккита 2- ўрин ва учта 3- ўринни эгаллаган ғолиб ўқувчилар Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда ҳомий ташкилотларнинг махсус қимматбаҳо совғалари

1- ўринга — компьютер (енгил саноат йўналиши бўйича — тикув машинаси), 2- ўринга — телевизор, 3- ўринга — (аудио магнитофон) билан тақдирланадилар.

Танловни ўтказиш тартиби, унинг шартлари тўғрисидаги батафсил маълумотларни жойлардаги ўрта махсус, касб-ҳунар таълими бошқармаларидан олиш мумкин.

Танлаган касбини эъзозлайдиган, билимли, зукко, иқтидорли ва моҳир ўқувчиларни ушбу кўрик-танловда фаол иштирок этишга таклиф этамиз!

Мурожаат учун манзил: **Тошкент шаҳри, Мустақиллик майдони, 5-уй, Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази, касб-ҳунар коллежлари бошқармаси.**

Телефонлар: **139-10-22, 139-13-29, 139-13-64.**

5657/764

«ЎЗГАРИШАГРОТАЪМИНОТ» ОТАЖ

акциядорларнинг умумий йиллик йиғилиши 2002 йил 24 май соат 8.00да қуйидаги манзилда: Тошкент шаҳри, К.Шарипов кўчаси, 5-уйда ўтказилишини маълум қилади.

КУН ТАРТИБИ:

1. *Акциядорлик жамиятининг 2001 йилги ҳисоботи ва молиявий-хўжалик фаолияти натижаларини тасдиқлаш.*
2. *Акциядорлик жамияти тафтиш комиссияси ва аудитор хулосасини тасдиқлаш.*
3. *Битта акция дивидендлари миқдори ва уларни тўлаш тартибини тасдиқлаш.*
4. *2002 йил бизнес-режасини тасдиқлаш.*
5. *Кузатув кенгашини қайта сайлаш.*
6. *Акциядорлик жамияти раисининг полипропилен тасма ишлаб чиқаришни ташкил этиш бўйича ҳисоботи.*
7. *Бошқа масалалар.*

Қўшимча маълумотни 79-85-02 телефони орқали олиш мумкин.

5660/762

Кузатув кенгаши.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси жамоаси бош мутахассис Абдуҳамид Раҳимовга акаси
Абдурашид РАҲИМОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги таркибидаги «Ўзсувназорат» республика сув инспекцияси бошлиқ ўринбосари Зокиржон Жўраевга волидаи муҳтарамаси
ИХТИБОР аянинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Хоразм вилояти ўрта махсус, касб-ҳунар таълими бошқармаси жамоаси бошқарма бошлиғи, техника фанлари доктори, профессор Полвон Қаландаровга падари бузруквори
Искандар ота ҚАЛАНДАРОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзқишлоқхўжаликкимё» давлат акциядорлик компанияси жамоаси иқтисодий таҳлил, молия ва қимматли қоғозлар бўлимининг бош иқтисодчиси Равия Чанишевага отаси
Равиль РАҲМАТУЛЛИНнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Банклари ассоциациясининг «OMONAT HIMOYA» суғурта жамғармаси жамоаси жамғарманинг бош эксперти Убайдулла Сатторовга укаси
Зайнулла САТТОРОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва халқ таълими — 132-12-08;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 376, 34017 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда операторлар Ж. ТОҒАЕВ ва З. БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ.
Навбатчи муҳаррир — А. ҲАЙДАРОВ.
Навбатчи — М. НОСИРОВ.
Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
[t] — тижорат материали.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди 22.20
1 2 3 4 5 6